Geçici İhracat-İş Yeri Nakli-Kati İthalat

Türkiye İstatistik Kurumu’nun verilerine göre işsiz sayısı 2019 yılında 1918 yılının aynı dönemine göre 980 bin kişi artarak 4 milyon 650 bine yükselmiş olup

“Yurt Dışı Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri”

“Geçici İhracat” - “İşyeri Nakli” - “Kesin (Kati) İthalat”

ÖZET

Türkiye İstatistik Kurumu’nun verilerine göre işsiz sayısı 2019 yılında 1918 yılının aynı dönemine göre 980 bin kişi artarak 4 milyon 650 bine yükselmiş olup, işsizlik oranı ise son 15 yılın zirvesinde % 14 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye gelişmekte olan bir ülke olup, tasarruf oranı düşük, teknolojik gelişme ve sermaye birikimi ise yetersizdir. Türkiye’nin, gelişmiş ülkeler seviyesine çıkabilmesi için yüksek oranda yıllık büyümeye (örneğin: yıllık % 10 oranında), bunun içinde yüksek oranda tasarruf ve yatırıma, sermaye birikimine, yabancı sermayeye ve yabancı sermaye yatırımlarına ihtiyacı vardır. Türkiye, mevcut ekonomisini geliştirmek, yatırımları ve istihdamı artırmak, işsizliği azaltmak için çeşitli ekonomik tedbirler uygulamaktadır. Bu bağlamda, belirli özellik ve şartları taşıyan eşyanın, örneğin: “Eski, Kullanılmış Ve/Veya Yenileştirilmiş Eşyanın, Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yurtdışında Kullanılan Makina Ve Teçhizat İle İşyeri Nakli Suretiyle Sermaye Malları Ve Diğer Malzemelerin” bir kısmının izin alınmadan doğrudan, bir kısmının ise ilgili kurum ve bakanlıklardan izin alınarak Türkiye’ye İthali mümkün kılınmıştır.

GİRİŞ

İthalat Rejim Kararı’nın 11.maddesine göre; Türk Müteahhitlik firmalarının yurt dışında inşaat, tesisat, montaj, mühendislik, proje, müşavirlik, işletme, bakım ve onarım gibi üstlendikleri işlerle ilgili olarak satın aldıkları makina ve teçhizatın Türkiye'ye ithali Ticaret Bakanlığı’nın iznine bağlıdır.

Türkiye Gümrük Bölgesi dışında sürdürülen ekonomik bir faaliyetin kesin olarak sona erdirilerek, Türkiye Gümrük Bölgesine nakledilen sermaye malı ve diğer malzemeler (gerekli şartları taşıması koşuluyla) muaf olarak Türkiye'de serbest dolaşıma sokulur.

Ticaret Bakanlığı'nın yurt dışı teşkilatının bulunduğu veya yetki sahibi olduğu ülkelerde üstlenilen bu Tebliğ kapsamı işlerle ilgili her türlü makine, teçhizat veya ekipmanın geçici ihracatına ilişkin başvurular ile üstlenilen projede kullanılacak inşaat malzemeleri veya işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddelerinin geçici ihracatına ilişkin başvurular, Elektronik Başvuru Sistemi üzerinden Genel Müdürlüğe (Serbest Bölgeler, Yurt Dışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü) yapılır.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 28.maddesinin b fıkrasına göre; İthal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırt edilebilmeleri koşuluyla sınai tesis, makine, teçhizat, kalıp gibi, ithal eşyası için ithalattan sonra yapılan inşa, kurma/kurulum, montaj, bakım (onarım) veya teknik yardıma ilişkin giderler, gümrük kıymetine dahil edilmez.

Türk Müteahhitlik firmalarının yurt dışında inşaat, tesisat, montaj, mühendislik, proje, müşavirlik, işletme, bakım ve onarım gibi üstlendikleri işlerle ilgili olarak satın aldıkları makine, teçhizat ve kalıpların Türkiye'ye kesin ve geçici ithali ile bunlara ilişkin süre uzatımları Ticaret Bakanlığı'nın iznine tabidir. Söz konusu malların geçici ithalinde ise, ödenmesi gereken gümrük vergilerinin tamamı teminata bağlanır. Geçici ithali yapılan makina ve teçhizatın kesin ithale dönüştürülmesi halinde, teminata bağlanan gümrük vergilerinin tamamı irad kaydedilir.

Aşağıdaki makalemizde; Yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri kapsamında yurtdışında kullanılan makina ve teçhizat vb. eşyalarla, işyeri nakli suretiyle sermaye malları ve diğer malzemelerin Türkiye'ye ithaline ilişkin mevzuat hükümleri ile konuya ilişkin kişisel görüşlerimize yer verilecektir.

YURT DIŞI MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ KAPSAMINDA YURT DIŞINDA KULLANILACAK (KULLANILAN) MAKİNA VE TEÇHİZATIN, KALIPLARIN GEÇİCİ İHRACATI VE TÜRKİYE'YE İTHALİ

Türk vatandaşlarınca Türkiye'de veya yurt dışında müteahhitlik ve teknik müşavirlik iş kollarında kurulan ticaret ve şahıs şirketleri tarafından, yurt dışında üstlenilen inşaat, tesisat, montaj, mühendislik, proje, müşavirlik, işletme, bakım ve onarım gibi işlerle ilgili olarak Türkiye'den

geçici ihraç edilen veya yurt dışından satın alınan ve bahse konu bu işlerde kullanılan makine ve teçhizatın -(kalıp ve fikstürlerin)- Türkiye'ye ithaline ilişkin mevzuat düzenlemeleri; 95/7606 sayılı İthalat Rejim Kararı'nın 2 ve 11.maddeleri ile 10.04.2013 tarih ve 28614 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliğ"inde belirtilmiştir.

A- Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat İşlemleri

1- Ticaret Bakanlığının Yurt Dışı Teşkilatının Bulunduğu Veya Yetki Sahibi Olduğu Ülkelerde Üstlenilen, Bu Tebliğ Kapsamı İşlerle İlgili Geçici İhracat İşlemleri: *Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 7.maddesine göre;*

1) Ticaret Bakanlığı'nın yurt dışı teşkilatının bulunduğu veya yetki sahibi olduğu ülkelerde üstlenilen bu Tebliğ kapsamı işlerle ilgili her türlü makine, teçhizat veya ekipmanın geçici ihracatına ilişkin başvurular ile üstlenilen projede kullanılacak inşaat malzemeleri veya işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddelerinin geçici ihracatına ilişkin başvurular, Elektronik Başvuru Sistemi üzerinden Genel Müdürlüğe (Serbest Bölgeler, Yurt Dışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü) yapılır.

2) Başvuru öncesinde, Elektronik Başvuru Sistemi uygulaması üzerinden doldurulan İş Alındı Belgesinin Bakanlık yurt dışı teşkilatınca elektronik ortamda onaylanmış olması gerekir.

3) Elektronik Başvuru Sistemi üzerinden gerçekleştirilen başvuru esnasında;

a) Yurt dışında alınan işe ait sözleşmenin bir örneği,

b) Firmanın ana sözleşmesinin yayımlandığı ticaret sicili gazetesinin aslı, varsa sözleşme değişiklik metinlerinin noter veya ticaret memurluğu tarafından tasdikli örnekleri,

c) Ticaret veya sanayi odasına kayıt olduğunu gösteren belge ile imza sirkülerinin aslı veya noter tasdikli örneği,

ç) Firmanın bağlı bulunduğu Vergi Dairesinden alınacak, onaylı Mükellefiyet Durum Belgesi, elektronik ortamda sisteme yüklenir.

4) Bu belgelerin asılları ile Elektronik Başvuru Sistemi uygulaması üzerinden çıktısı alınacak Ek-3'te yer alan formdan iki adet basılı nüsha, bir dilekçeye eklenerek başvuru tarihini takip eden en geç üç iş günü içinde bir dilekçe ekinde Genel Müdürlüğe sunulur.

5) Üçüncü fıkrada sayılan belgelerde başvuru tarihi sonrasında herhangi bir değişiklik olması durumunda firma, bu değişiklikleri ilgili belgelerle birlikte, en geç bir ay içerisinde Genel Müdürlüğe bildirir.

6) *Nihai kullanım amacıyla kesin ihracı yapılacak mallar ile ilgili olarak İhracat Rejimi hükümleri saklıdır. Kısacası,* yukarıda belirtilen kriterlerin yerine getirilmesi şartıyla, bu Tebliğ kapsamı işlerle ilgili her türlü makine, teçhizat, kalıp ve ekipmanlar ile üstlenilen projede kullanılacak inşaat malzemeleri, işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddeleri, vb. nesnelerin Türkiye'den ilgili ülke veya ülkelere geçici ihracatı yapılabilir.

Örnek 1: Türkiye'de faaliyet gösteren A inşaat firmasının Pakistan'da Karaçi Limanı genişletme ihalesini aldığını varsayalım. A firması Karaçi limanının genişletme projesi kapsamında kullanacağı araç, gereç, makine ve ekipmanlar ile işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddelerini Pakistan'a götürebilir (Pakistan'a geçici ihracını yapabilir).

Ticaret Bakanlığı yurt dışı teşkilatının bulunduğu/yetki sahibi olduğu ülkelerde iş yapan firmaların üstlendikleri işlerde kullanmak üzere geçici olarak ihraç ettikleri makine, teçhizat ve ekipmanın yurt dışında kalış süresi, Genel Müdürlükçe belirlenir. Bu süre, ilgili firmaya verilen geçici ihraç izin süresinin bitiminden önce başvurulması kaydıyla Genel Müdürlükçe uzatılabilir. Geçici ihracatta ek süre talebine yönelik başvurular; Elektronik Başvuru Sistemi uygulaması üzerinden gerçekleştirilir *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 8.maddesi).*

Bakanlık yurt dışı teşkilatının bulunduğu/yetki sahibi olduğu ülkelere geçici olarak ihraç edilen makine, teçhizat, kalıp ve ekipmanlar, yurda geri getirilmeksizin aynı ya da farklı bir ülkede üstlenilen başka bir projede kullanılabilir. Bunun için, aktarma başvurusu yapılması öncesinde, aktarma yapılacak projenin Elektronik Başvuru Sistemi üzerinde doldurulan İş Alındı Belgesinin Bakanlık yurt dışı teşkilatınca elektronik ortamda onaylanması ve aktarma başvurularının Elektronik Başvuru Sistemi uygulaması üzerinden yapılması gerekir. Başvurular bir önceki izin süresinden bağımsız olarak Genel Müdürlük tarafından değerlendirilir *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve*

Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 9.maddesi).

Örnek 2: A firması, yukarıdaki (birinci) örneğimizde belirtilen, söz konusu genişletme projesi kapsamında kullanacağı araç, gereç, makine ve ekipmanlar ile işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddelerini yurda geri getirilmeksizin aynı ya da farklı bir ülkede (Pakistan'da ve/veya Hindistan'da) üstlenilen başka bir projede kullanılabilir.

Bakanlık (Ticaret Bakanlığı) yurt dışı teşkilatının bulunduğu/yetki sahibi olduğu ülkelerde üstlenilen işlerde kullanılmak üzere geçici olarak ihraç edilen makine, teçhizat ve ekipmanın satışına, yurt dışında kalış için verilen izin süre bitiminden en az 15 gün önce Elektronik Başvuru Sistemi uygulaması üzerinden Genel Müdürlüğe başvurulması kaydıyla, Adı geçen Genel Müdürlük tarafından izin verilebilir *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 10.maddesi).*

Örnek 3: A firması, yukarıdaki (birinci) örneğimizde belirtilen, söz konusu genişletme projesi kapsamında kullanacağı araç, gereç, makine ve ekipmanlar ile işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddelerini yurda geri getirilmeksizin Pakistan ve/veya herhangi bir ülkeye (Örneğin Afganistan veya Hindistan'a) satabilir/ihraç edebilir.

2- Bakanlık Yurt Dışı Teşkilatının Bulunmadığı/Yetki Sahibi Olmadığı Ülkelerde Üstlenilen Bu Tebliğ Kapsamı İşlerle İlgili Geçici İhracat İşlemleri: Ticaret Bakanlığı'nın yurt dışı teşkilatının bulunmadığı/yetki sahibi olmadığı ülkelerde üstlenilen bu Tebliğ kapsamı işlerle ilgili her türlü makine, teçhizat, kalıp veya ekipmanın geçici ihracatına ilişkin başvurular ile üstlenilen projede kullanılacak inşaat malzemeleri veya işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddelerinin Türkiye'den geçici ihracatına ilişkin başvurular;

a) Başkonsolosluklardan/büyükelçilik konsolosluk şubelerinden alınan İş Alındı Belgesinin aslı veya noter tasdikli bir örneği,

b) Firmanın ana statüsünün yayımlandığı ticaret sicili gazetesinin aslı, var ise tadil asılları veya noter veya ticaret memurluğu tarafından tasdikli örnekleri,

c) Ticaret veya sanayi odasına kayıt belgesi ile imza sirkülerinin aslı veya noter tasdikli örneği,

ç) Başvuru sahibi tarafından doldurulacak Ek-2'de yer alan formdan 2 nüsha,

d) Firmanın bağlı bulunduğu Vergi Dairesi'nden alınacak, onaylı Mükellefiyet Durum Belgesi, bir dilekçeye eklenerek doğrudan Genel Müdürlüğe yapılır. Ek süre talepleri,başkonsolosluklarca/ büyükelçilik konsolosluk şubelerince onaylanan İş Uzatma Belgesi ile firmaya verilen geçici ihraç izin süresinin bitiminden on beş gün önce başvuruda bulunulması kaydıyla Genel Müdürlük tarafından uzatılabilir *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 13 ve 14.maddeleri).*

Örnek 1: Türkiye'de faaliyet gösteren B inşaat firmasının Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'de Havaalanı genişletme ihalesini aldığını varsayalım. B firması Yeni Delhi Havaalanı genişletme projesi kapsamında kullanacağı araç, gereç, makine ve ekipmanlar ile işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddelerini Hindistan'a götürebilir (Hindistan'a geçici ihracını yapabilir).

Yurt dışına geçici olarak ihraç edilen makine, teçhizat, kalıp ve ekipmanların yurda geri getirilmeksizin, Bakanlık yurt dışı teşkilatının bulunmadığı/yetki sahibi olmadığı bir ülkede üstlenilen başka bir projede kullanım amacıyla aktarma başvuruları, aktarma yapılacak projeye ait, başkonsolosluklarca/büyükelçilik konsolosluk şubelerince onaylı İş Alındı Belgesi ile doğrudan Genel Müdürlüğe yapılır. Satış Başvuruları ise ilgili başkonsolosluklarca/büyükelçilik konsolosluk şubelerince düzenlenen İş Alındı Belgesine istinaden yapılan satış başvuruları, doğrudan Genel Müdürlüğe yapılır *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 15 ve 16.maddeleri).*

Örnek 2: B firması, yukarıdaki (birinci) örneğimizde belirtilen, söz konusu genişletme projesi kapsamında kullanacağı araç, gereç, makine ve ekipmanlar ile işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddelerini yurda/Türkiye'ye geri getirilmeksizin aynı ya da farklı bir ülkede (Hindistan ve/veya başka bir ülkede örneğin Bangladeş'te) üstlenilen başka bir projede kullanılabilir.

İşin üstlenildiği ülkede tabii afet (deprem, sel ve benzeri), yangın, salgın hastalık, ihtilal, isyan, dâhili kargaşa, ambargo, ekonomik ve siyasi krizler ve grev gibi mücbir sebeplerden dolayı veya işin yapımını ve sözleşme hükümlerini etkileyen kanuni düzenlemelere ve mevzuat değişikliklerine yol açan zorunlu haller nedeniyle işin sözleşmede belirtilen süre içerisinde tamamlanamaması halinde, geçici ihracat izin süresi, firma başvurusu üzerine ve durumun

Ekonomi Bakanlığı yurt dışı teşkilatınca veya söz konusu teşkilatın bulunmadığı/yetki sahibi olmadığı yerlerde Baş Konsolosluklarca ve büyükelçilik konsolosluk şubelerince tevsik edilmesi koşuluyla Genel Müdürlükçe durdurulabilir *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 18.maddesi).*

Üstlenilen işlerde kullanılmak üzere geçici olarak ihraç edilen makine, teçhizat ve ekipmanın yurt dışında çalınması, yanması, kaza neticesinde ağır hasar görmesi veya kamulaştırılması gibi nedenlerle yurda getirilmesine imkân bulunmadığı hallerde, durumu belgeleyen resmi rapor ya da belgenin başkonsolosluklarca/büyükelçilik konsolosluk şubelerince onaylı sureti ve yeminli Türkçe tercümesinin müracaat dilekçesi ile birlikte sunulması kaydıyla, geçici olarak ihraç edilen makine, teçhizat ve ekipmana ilişkin durum, firma başvurusu üzerine Genel Müdürlükçe ilgili Gümrük Müdürlüklerine bildirilir *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 19.maddesi).*

Örnek 3: B firması, yukarıdaki (birinci) örneğimizde belirtilen, söz konusu genişletme projesi kapsamında kullanacağı araç, gereç, makine ve ekipmanlar ile işçilerin ihtiyacı olan barınma ve tüketim maddelerinin Hindistan'da sel baskınına uğrayarak hasar gördüğü ve kullanılamaz hale geldiğini varsayalım. Bu durumda, ilgili firma tarafından yazılı olarak Genel Müdürlüğe müracaat edilmesi üzerine, Genel Müdürlükçe söz konusu eşyalar hakkında ilgili Gümrük müdürlüklerine bilgi verilir ve söz konusu eşyaların Türkiye'ye getirilmesi gerekmez.

Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 21 ve 22.maddelerine göre; Bu Tebliğ kapsamında, firmaların kesin ihracat sonucunda elde edecekleri gelirleri Kambiyo Mevzuatı hükümlerine tâbidir. Süresi aşılarak geri getirilen veya süre sonunda getirilmeyen ya da kesin ihracata dönüştürülen eşyaya ilişkin olarak Gümrük Mevzuatı hükümleri saklıdır {{ *30525/04.09.2018 sayı ve tarihli RG'de yayınlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin (İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 sayılı) Tebliğin 3.maddesi gereği;* Türkiye'de yerleşik kişiler tarafından gerçekleştirilen ihracat işlemlerine ilişkin bedeller, ithalatçının ödemesini müteakip doğrudan ve gecikmeksizin ihracata aracılık eden bankaya transfer edilir veya getirilir. Bedellerin yurda getirilme süresi fiili ihraç tarihinden itibaren 180

günü geçemez. İhracat bedellerinin beyan edilen Türk parası veya döviz üzerinden yurda getirilmesi esas olup, Türk parası üzerinden yapılan ihracat karşılığında döviz getirilmesi mümkündür. İhracat bedelinin yolcu beraberinde efektif olarak yurda getirilmesi halinde gümrük idarelerine beyan edilmesi zorunludur.

İhraç edilen malların bedelinin süresinde yurda getirilerek ihracat hesabının süresinde kapatılmasından ihracatçılar sorumludur. Alacak hakkının satın alınması suretiyle ticari riskin bankalar veya faktoring şirketlerince üstlenilmesi durumunda, ihracat bedelinin yurda getirilmesi ile ilgili sorumluları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir. İhracata aracılık eden bankalar ihracat bedellerinin yurda getirilmesini izlemekle yükümlüdür *(İhracat Bedelleri Hakkında 2018-32/48 sayılı Tebliğin 6.maddesi).*

Süresini aşarak geri getirilen, geri getirilmeyen ve kesin ihracata dönüştürülen eşya:

1) Eşyanın süresi içinde mücbir sebep belgesi ibrazı ile süre uzatımı talebi olmaksızın 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 168.maddesinin birinci fıkrasında belirtilen üç yıllık süreyi veya üç yıllık sürenin üzerinde gümrük idaresince uzatılan süre varsa bu süreyi aşarak geri getirilmesi halinde, Gümrük Kanunu'nun 241.maddesinin üçüncü fıkrasının (ı) bendi uyarınca usulsüzlük cezası tatbiki ile gümrük vergileri tahsil edilerek serbest dolaşıma giriş rejimi hükümleri uygulanır.

2) Eşya, Kanunun 168.maddesinin birinci fıkrasında belirtilen üç yıllık süre aşılmaksızın, ek süreler dahil verilen sürelerin aşılarak geri getirilmesi halinde, Kanunun 241 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (ı) bendi uyarınca usulsüzlük cezası tatbiki ile gümrük vergileri tahsil edilmeden serbest dolaşıma sokulur.

3) Geçici ihracat eşyasının, Kanunun 168.maddesinin birinci fıkrasında belirtilen üç yıllık süre ile varsa gümrük idaresince verilen ek süreler bitiminde geri getirilmediğinin tespit edilmiş olması halinde; ihracat vergilerine tabi eşyadan bu vergiler tahsil edilir. Ancak, eşyanın daha sonra serbest dolaşıma sokulmak istenmesi halinde, birinci fıkra hükümleri uygulanır.

4) Geçici ihracat eşyasının, tabi olduğu mevzuat hükümleri uyarınca ilgili kurumunca veya gümrük idaresince verilen süre ile varsa verilen ek sürelerin veya gümrük idaresince verilen böyle bir süre yoksa Kanunun 168.maddesinin birinci fıkrasında belirtilen üç yıllık süre ile varsa verilen ek sürelerin bitiminden önce, geçici ihracatın kesin ihracata dönüştürülmek istenmesi halinde, kesin ihracata ilişkin gümrük beyannamesinin düzenlenmesi ve ihracat rejimine ilişkin

tüm mevzuat hükümlerine uyulmuş olması kaydıyla geçici ihracata konu eşyanın kati ihracata dönüştürülmesine izin verilerek ilgili rejim sonlandırılır.

5) Geçici ihracatın dördüncü fıkrada belirtilen sürelerin bitiminden sonra kesin ihracata dönüştürülmek istenmesi halinde dördüncü fıkra hükümleri uygulanır *(Gümrük Yönetmeliği 453.madde)* Bu Tebliğ kapsamında şirketlerin yapacakları geçici ihracatta, İhracatçı Birliklerine üye olma şartı aranmaz *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 23.maddesi)*

Kiralama İşlemleri

a) *Finansal Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat Talepleri:* Kiracı firma veya kuruluşla yapılan sözleşmenin aslı veya noter tasdikli örneği ile sözleşmenin yeminli tercümanca yapılmış olan Türkçe tercümesi ile birlikte çıkış işlemlerinin yapılacağı gümrük müdürlüğüne yapılır. Gümrük müdürlüğü tarafından onaylanan beyanname izin hükmündedir. Finansal kiralama yoluyla yapılacak ihracatta süre, Gümrük Kanununun 168 inci maddesinde belirtilen 3 yıllık süreyi aşamaz. Ancak bu süre, bitiminden önce başvurulmak kaydıyla, ilgili gümrük müdürlüğünce finansal kiralama sözleşmesinde belirlenen süre kadar uzatılır (Hariçte İşleme-Geçici İhracatla ilgili 1 sayılı Gümrükler Genel Tebliği'nin 10.maddesi)

b) *Ticari Kiralama Yoluyla Yapılacak İhracat Talepleri:*Kiracı firma veya kuruluşla yapılan sözleşmenin aslı veya noter tasdikli örneği ile sözleşmenin yeminli tercümanca yapılmış olan Türkçe tercümesi; kiraya verilen eşyanın motorlu kara nakil vasıtası olması durumunda ise ayrıca bahse konu aracın motorlu araç tescil belgesinin bir örneği ile birlikte, çıkış işlemlerinin yapılacağı gümrük müdürlüğüne yapılır. Gümrük müdürlüğü tarafından onaylanan beyanname izin hükmündedir. Ticari kiralama konusu eşyanın mülkiyetinin kiraya verene ait olmaması durumunda, eşyanın mülkiyetinin başkasına ait olduğuna ilişkin noterde tanzim ettirilmiş muvafakatname ibraz edilir. Ticari kiralama konusu eşyanın, finansal kiralama yoluyla elde edilmiş olması durumunda, söz konusu eşyanın finansal kiralama yoluyla elde edildiğine ilişkin kiralayan ile kiraya veren arasında yapılan sözleşme ve kiralayan kişi tarafından noterden tanzim ettirilmiş muvafakatname ibraz edilir. Ticari kiralama yoluyla yapılacak ihracatta süre, Gümrük Kanununun 168.maddesinde belirtilen 3 yıllık süreyi aşamaz. Ancak bu süre, bitiminden önce başvurulmak kaydıyla, ilgili gümrük müdürlüğünce ticari kiralama sözleşmesinde belirlenen süre kadar uzatılabilir (Hariçte İşleme-Geçici İhracatla ilgili 1 sayılı Gümrükler Genel Tebliği'nin

9.maddesi).

B- Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İthalat İşlemleri

Türk Müteahhitlik firmalarının yurt dışında inşaat, tesisat, montaj, mühendislik, proje, müşavirlik, işletme, bakım ve onarım gibi üstlendikleri işlerle ilgili olarak satın aldıkları makine, teçhizat ve kalıpların Türkiye'ye kesin ve geçici ithali ile bunlara ilişkin süre uzatımları Ticaret Bakanlığı'nın iznine tabidir. Söz konusu malların geçici ithalinde ise, ödenmesi gereken gümrük vergilerinin tamamı teminata bağlanır. Geçici ithali yapılan makina ve teçhizatın kesin ithale dönüştürülmesi halinde, teminata bağlanan gümrük vergilerinin tamamı irad kaydedilir *(İthalat Rejim Kararı 11.madde)*

Örnek 1: Türkiye'de faaliyet gösteren C inşaat firmasının Hindistan'ın başkenti Yeni Delhi'de Havaalanı genişletme ihalesini aldığını ve adı geçen firmanın Yeni Delhi Havaalanı genişletme projesi kapsamında kullanacağı araç, gereç, makine ve ekipmanları Hindistan'a götürdüğünü (Hindistan'a geçici ihracını yaptığını) varsayalım. C firması Hindistan'daki havaalanı inşaatını tamamladıktan sonra söz konusu eşyaları Ticaret Bakanlığı'nın izni ile Türkiye'ye kesin ve geçici ithalini yapabilir. Bahse konu eşyaların geçici ithalinde ise, ödenmesi gereken gümrük vergilerinin tamamı teminata bağlanır. Geçici ithali yapılan makina ve teçhizatın kesin ithale dönüştürülmesi halinde, teminata bağlanan gümrük vergilerinin tamamı irad kaydedilir.

1- Ticaret Bakanlığının Yurt Dışı Teşkilatının Bulunduğu Veya Yetki Sahibi Olduğu Ülkelerde Üstlenilen Bu Tebliğ Kapsamı İşlerle İlgili Kesin (Kati) İthalat İşlemleri:

1) Bakanlık (Ticaret Bakanlığı'nın) yurt dışı teşkilatının bulunduğu/yetki sahibi olduğu ülkelerde üstlenilen inşaat, tesisat, montaj, mühendislik, proje, müşavirlik, işletme, bakım ve onarım gibi işlerle ilgili olarak yurt dışından satın alınan makine ve teçhizatın kesin ithalatına ilişkin başvurular, Elektronik Başvuru Sistemi uygulaması üzerinden gerçekleştirilir.

2) Elektronik Başvuru Sistemi üzerinden gerçekleştirilen başvuru esnasında,

a) Yurda kesin ithalatı yapılacak makine ve teçhizata ilişkin Ek-4'te yer alan taahhütname,

b) Firmanın ana sözleşmesinin yayımlandığı ticaret sicili gazetesinin aslı, varsa sözleşme değişiklik metinlerinin noter veya ticaret memurluğu tarafından tasdikli örnekleri,

c) Ticaret veya sanayi odasına kayıt belgesi ile imza sirkülerinin aslı veya noter tasdikli örneği,

ç) Üstlenilen işle ilgili makine ve teçhizata ilişkin faturaların ve makine envanterinin Bakanlık yurt dışı teşkilatınca onaylı örnekleri, elektronik ortamda sisteme yüklenir.

3) İkinci fıkradaki belgelerin asılları ile Elektronik Başvuru Sistemi uygulaması üzerinden çıktısı alınacak Ek-3'te yer alan formdan iki adet basılı nüsha, bir dilekçeye eklenerek başvuru tarihini takip eden en geç üç iş günü içinde Genel Müdürlüğe sunulur.

4) İkinci fıkrada sayılan belgelerde başvuru tarihi sonrasında herhangi bir değişiklik olması durumunda firma, bu değişiklikleri, ilgili belgelerle birlikte en geç bir ay içerisinde Genel Müdürlüğe bildirir *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 11.maddesi)*

Örnek 2: Türkiye'de mukim AX müteahhitlik firmasının 01.01.2019 tarihinde yurt dışında, Hindistan'da "Yeni Delhi - Bombay Oto Yol Yapım Projesi" ihalesini kazandığını ve Hindistan hükümeti ve/veya ilgili bakanlık ve kuruluşlarla sözleşme, iş akdi imzaladığını, AX müteahhitlik firmasının söz konusu yol yapımı için Hindistan ve diğer komşu ülkelerden çeşitli makina - teçhizat, inşaat kalıpları vb. satın aldığını ve bunları Yeni Delhi - Bombay Oto Yol yapımında kullandığını, bahse konu projeyi tamamlayarak (Yeni Delhi - Bombay Oto Yol Yapımını) bitirerek 01.07.2019 tarihinde Hindistan Hükümetine teslim ettiğini, AX müteahhitlik firmasının Hindistan'da yapacak başka bir projesinin olmadığı varsayalım. AX müteahhitlik firmasınca, söz konusu eşyaların Türkiye'ye ithal edilmek istenilmesi durumunda; İthalat Rejim Kararı'nın 11.maddesinden hareketle "Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği"nin 11.maddesi başta olmak üzere adı geçen tebliğ ile ilgili diğer gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde söz konusu eşyaların Türkiye'ye ithal işlemi gerçekleştirilir.

2- Bakanlık Yurt Dışı Teşkilatının Bulunmadığı/Yetki Sahibi Olmadığı Ülkelerde Üstlenilen Bu Tebliğ Kapsamı İşlerle İlgili Kesin (Kati) İthalat İşlemleri:

1) Bakanlık yurt dışı teşkilatının bulunmadığı/yetki sahibi olmadığı ülkelerde üstlenilen inşaat, tesisat, montaj, mühendislik, proje, müşavirlik, işletme, bakım ve onarım gibi işlerle ilgili olarak yurt dışından satın alınan makine veya teçhizatın kesin ithalatına ilişkin olarak yapılan başvurular;

a) Yurda kesin ithalatı yapılacak makine ve teçhizata ilişkin Ek-4'te yer alan taahhütname,

b) İlgili ülkedeki başkonsolosluklarca/büyükelçilik konsolosluk şubelerince tasdik edilecek Ek-3'te yer alan formdan iki nüsha,

c) Başkonsolosluklardan/büyükelçilik konsolosluk şubelerinden alınan İş Alındı Belgesinin aslı veya noter tasdikli bir örneği,

ç) Üstlenilen işle ilgili makine ve teçhizata ilişkin faturaların ve makine envanterinin konsolosluklarca onaylı örnekleri,

d) Firmanın ana statüsünün yayımlandığı ticaret sicili gazetesinin aslı, var ise tadil asılları veya noter veya ticaret memurluğu tarafından tasdikli örnekleri,

e) Ticaret veya sanayi odasına kayıt belgesi ile imza sirkülerinin aslı veya noter tasdikli örneği, bir dilekçeye eklenerek firmaya verilen geçici ihraç izin süresinin bitiminden önce Genel Müdürlüğe yapılır.

2) Birinci fıkrada sayılan belgelerde, başvuru tarihi sonrasında herhangi bir değişiklik olması durumunda firma, değişiklikleri ilgili belgelerle bir ay içerisinde Genel Müdürlüğe bildirir *(Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği'nin 17.maddesi)*

Örnek 3: Türkiye'de mukim D müteahhitlik firmasının 01.01.2018 tarihinde yurt dışında, Pakistan'da "İndus Nehri Üzerine Yapılacak Baraj Projesi" ihalesini kazandığını ve Pakistan hükümeti ve/veya ilgili bakanlık ve kuruluşlarla sözleşme/iş akdi imzaladığını, D müteahhitlik firmasının söz konusu baraj yapımı için Pakistan ve diğer komşu ülkelerden çeşitli makina - teçhizat, inşaat kalıpları vb. satın aldığını ve bunları İndus barajı yapımında kullanarak bahse konu projeyi tamamladığını, (İndus barajı yapımını) bitirerek 01.03.2020 tarihinde Pakistan Hükümetine teslim ettiğini, D müteahhitlik firmasının Pakistan'da yapacak başka bir projesinin olmadığı varsayalım. D müteahhitlik firmasınca, söz konusu eşyaların Türkiye'ye ithal edilmek istenilmesi durumunda; İthalat Rejim Kararı'nın 11.maddesinden hareketle "Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin 2013/1 Sayılı Serbest Bölgeler Tebliği"nin 11.maddesi başta olmak üzere adı geçen tebliğ ile ilgili diğer gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde söz konusu eşyaların Türkiye'ye ithal işlemi

gerçekleştirilir.

İŞYERİ NAKLİ SURETİYLE SERBEST DOLAŞIMA SOKULAN SERMAYE MALLARI VE DİĞER MALZEMELERİN TÜRKİYE'YE MUAFEN İTHAL EDİLMESİ

İşyeri nakli suretiyle serbest dolaşıma sokulan sermaye malları ve diğer malzemelerin Türkiye'ye muafen ithal edilmesine ilişkin mevzuat hükümleri, 07.10.2009 tarih ve 27369 sayılı Resmi Gazetede (R.G.) yayınlanan 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı maddelerinin Uygulanması Hakkında 2009/15481 Sayılı Karar'ın 80 ilâ 83.maddeleri ile 06.06.2017 tarih ve 30088 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2 Seri Nolu Gümrük Muafiyeti Tebliği'nin 25 ilâ 28.maddelerinde düzenlenmiş olup; *Türkiye Gümrük Bölgesi dışında sürdürülen ekonomik bir faaliyetin kesin olarak sona erdirilerek, Türkiye Gümrük Bölgesine nakli dolayısıyla serbest dolaşıma sokulan sermaye malı ve diğer malzemeye (kalıp ve fikstüre, vb.) muafiyet tanınır.*

Faaliyet deyimi: Madencilik, tarım, serbest meslek faaliyeti ve benzeri faaliyetler de dahil olmak üzere üreticilerin, tüccarların veya hizmet sunan kişilerin her türlü ekonomik faaliyeti anlamına gelir.

İşletme deyimi: Bağımsız ekonomik birim demektir. Bu birim, bir kurumun tümünü ya da bir bölümünü, kapsar. Sermaye malları ve diğer malzemeler deyimi: İşletmenin faaliyetini devam ettirmesi için, gerekli teknik malzemeler ile büro ve dükkân malzemelerini kapsar.

Muafiyet; Mücbir sebep veya beklenmeyen haller saklı kalmak kaydıyla, Türkiye Gümrük Bölgesine nakletmek üzere yabancı ülkedeki faaliyetini sona erdirmeden önce en az oniki ay süreyle işletme tarafından fiilen kullanılmakta olan, Türkiye'ye nakilden sonra da aynı amaçla kullanılacak olan ve söz konusu işletmenin niteliği ile büyüklüğüne uygun bulunan eşya ve malzeme ile sınırlıdır. Muafiyet hakkı sadece, ayrıldıkları ülkede en az üç yıl süre ile aynı işte çalışan kişilere, Türkiye Gümrük Bölgesinde de benzer bir faaliyeti yürütmek amacıyla, ayrıldıkları ülkedeki faaliyetlerini kesin olarak sona erdiren iş yeri sahibine tanınır. Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bulunan bir işletme ile herhangi bir ilişki, bağlantı, ortaklık kurma amaçlarına yönelik işletmeler için muafiyet uygulanmaz.

Üretim veya hizmet endüstrisi makinesi olmayan, mal ve hizmet üretiminde kullanılmayan, taşınabilir laboratuvar veya dış yayın yapma birimleri gibi ulaşım araçları. Canlı hayvan, hayvan yemleri ile tohum ve fidanlar. Ham madde, yarı mamul veya mamul madde stokları ile

akaryakıtlar muafiyet kapsamı dışındadır.

Muafiyet süresi bir yıl olup, mücbir sebep veya beklenmeyen haller saklı kalmak kaydıyla, işletmenin nakledildiği ülkedeki faaliyetlerin sona erdirildiği tarihten itibaren oniki ay (bir yıl) içerisinde Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşya ve malzeme için uygulanır.

Örnek 1: 01.01.2014 tarihinden itibaren İtalya'nın Başkenti Roma'da dokuma ve mefruşat fabrikası işleten X gerçek veya tüzel kişinin, söz konusu fabrikasına en son 01.01.2016 tarihinde sermaye malları, makine ve ekipman satın aldığını, 01.01.2020 tarihinde İtalya'daki faaliyetine son verdiğini ve söz konusu faaliyetini Türkiye'de devam ettirmek istediğini, ayrıca Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bulunan bir işletme ile herhangi bir hukuki veya ortaklık ilişkisi yada bağlantısının olmadığını varsayalım. X gerçek veya tüzel kişi, İtalya'da en az üç yıl (01.01.2014 tarihinden itibaren) dokuma ve mefruşat üretimi üzerine faaliyet gösterdiği, ilgili fabrikada kullanılan sermaye/yatırım malları, makine ve malzemelerin, kalıp ve tezgahların en yenisinin bir yaşından büyük olması (en son 01.01.2016 tarihinde satın alınması), faaliyetine (üretimine) Türkiye'de devam etmek istemesi ve edeceği, daha önce Türkiye'de faaliyet gösteren, Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik bulunan bir işletme ile herhangi bir hukuki veya ortaklık ilişkisi, herhangi bir bağlantısı olmadığı ve bu amaçla Türkiye'ye gelmediği için, İtalya'da faaliyetine son verdiği 01.01.2020 tarihinden itibaren bir yıl içinde (en geç 31.12.2020 tarihine kadar) ilgili gümrük müdürlüğüne gerekli bilgi ve belgelerle birlikte müracaatı üzerine, İtalya'da sahip olduğu dokuma ve mefruşat fabrikasında kullanılan sermaye/yatırım malları, malzeme, makine ve ekipmanları, kalıp ve tezgahları Türkiye'ye muafen (gümrük vergi ve resmi ödemeden) ithal edebilir.

Her hangi bir serbest meslek veya benzeri bir faaliyetle uğraşan gerçek kişilere de, mesleklerini Türkiye Gümrük Bölgesinde de yürüteceklerini ispat etmeleri halinde bu muafiyet tanınır.

Örnek 2: Uzun yıllar Fransa'da mukim bir Türk Veterinerin muayenehanesinde kullandığı araç, gerek, tıbbi alet ve makine ve malzemeleri 2016 yılında yenilediğini, Fransa'da yabancı düşmanlığının ve sarı yeleklilerin eylemlerinin artması nedeniyle 01.01.2019 tarihinde muayenehanesini kapatarak Türkiye'ye kesin dönüş yapmaya ve veterinerlik mesleğini Türkiye'de (İstanbul'da) devam ettirmeye karar verdiğini varsayalım. Veterinerimiz, 31.12.2019 tarihine kadar ilgili gümrük müdürlüğüne gerekli bilgi ve belgelerle birlikte müracaat etmesi halinde, Fransa'daki muayenesinde kullandığı araç, gerek, tıbbi alet, malzeme, ekipman, makine

ve cihazları Türkiye'ye muafen (gümrük vergi ve resmi ödemeden) ithal edebilir.

Kazanç sağlama amacına yönelik olmayan faaliyetlerle uğraşan ve bu faaliyetini Türkiye Gümrük Bölgesine nakleden tüzel kişiler tarafından serbest dolaşıma sokulan sermaye malları ve diğer malzemeye ilişkin muafiyet işlemleri de yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde yerine getirilir.

Örnek 3: Afganistan'da 01.01.2013 tarihinden itibaren çeşitli yardım faaliyetleri yürüten, ağırlıklı olarak günlük yemek ve ekmek üretip ihtiyaç sahiplerine parasız olarak dağıtan bir Türk hayır kuruluşu, vakfı veya derneğinin, faaliyetini sürdürdüğü bölgenin terör gruplarınca ele geçirilmesi nedeniyle, faaliyetine 01.09.2018 tarihi itibariyle son vermek zorunda kaldığını ve aynı yardım faaliyetlerini Türkiye'de (Afganistanlı göçmenlerin yoğun olduğu Van'da) sürdürmeye karar verdiğini varsayalım. Adı geçen Türk hayır kuruluşu, vakfı veya derneğinin, Afganistan'daki hayır ve yardım faaliyetlerini yürüttüğü sırada kullandığı, sahip olduğu araç, gereç, ekmek ve yemek üretim makineleri ve malzemeleri, fırın ekipmanları, vb. eşyaları, faaliyetine son verdiği 01.09.2018 tarihinden itibaren bir yıl içinde (en geç 01.09.2019 tarihine kadar) ilgili gümrük müdürlüğüne gerekli bilgi ve belgelerle birlikte müracaatı üzerine, Türkiye'ye muafen (gümrük vergi ve resmi ödemeden) ithal edebilir.

İşyeri nakli suretiyle ve/veya ilgili sermaye malları ve diğer malzemelerin Türkiye'ye ithali için ilgili kişi veya kişiler tarafından, işyeri faaliyetleri devam ederken veya sona erdirildikten sonra; a) Ekonomik faaliyetin sona erdirildiğine dair ilgili ülke resmi makamlarından alınacak belge, b) İşletmenin son üç yıllık kazancı ve ödenen vergilere ilişkin belgeler, c) Serbest dolaşıma girişi istenilen makine ve sair eşyanın varsa faturaları ve işyeri demirbaş kayıtlarına ilişkin belgeler, d) Yerleşim yerinin nakledildiğine ilişkin dış temsilciliklerimizden alınacak ikamet nakil belgesi, e) Serbest dolaşıma girişi istenilen malların marka, model, seri numarası ve kullanım amaçlarına ilişkin ayrıntılı olarak düzenlenmiş liste veya listeler, Yurt dışından temin edilerek ve dış temsilciliklerimize tercümeleri onaylattırılarak, diğer taraftan f) İşyeri açma izin belgesi ile g) Mahalli esnaf, sanatkâr, ticaret veya sanayi odasına kayıt belgesi ise Türkiye'den temin edilerek tüm bu belgelerle birlikte ithalatın yapılacağı gümrük idaresine başvurulması gerekmekte olup, başvurulan gümrük idaresi tarafından ithalat işlemleri sonuçlandırılır.

KURULUM, MONTAJ, BAKIM VE ONARIM GİDERLERİ

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 28.maddesinin b fıkrasına göre; İthal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırt edilebilmeleri koşuluyla sınai tesis, makine, teçhizat, kalıp gibi, ithal eşyası için ithalattan sonra yapılan inşa, kurma/kurulum, montaj, bakım (onarım) veya teknik yardıma ilişkin giderler, gümrük kıymetine dahil edilmez. *Şayet, bahse konu inşa, kurma/kurulum, montaj, bakım (onarım) veya teknik yardıma ilişkin giderler ilgili faturasında, sözleşmesinde, vb. ithal belgelerinde, ithal edilen sınai tesisi, makine, teçhizat, kalıp, fikstür vb. ithal eşyasının kıymetinden ayrı şekilde, ayrı bir kalem olarak belirtilmemişse, ithal edilen eşyanın kıymetinden ayrılamıyor ise:* Genel kıymet kuralları gereği, ithalat sırasında gümrük idaresince, ithal edilen esas eşyanın kıymetiyle birlikte, ithal eşyasının kıymeti olarak değerlendirilerek, ithalata ilişkin SDGB'nin tescil tarihinde söz konusu esas eşyaya ait vergi oranı, döviz kuru, ödeme şekli ve diğer vergilendirme unsurları, esas eşyanın ithaline ilişkin gerekli ticaret politikası önlemlerinin uygulanması ile eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması, ve ithalat vergilerinin tahsili ile ithalat gerçekleştirilir.

Ancak: İnşa, kurma/kurulum, montaj, bakım (onarım) veya teknik yardım ve benzeri giderlerin hizmet ithalatı olması, hizmetin Türkiye'de yapılması ve/veya hizmetten Türkiye'de faydalanılması nedeniyle Katma Değer Vergisine tabi olup, ilgili vergi dairesine sorumlu sıfatıyla 2 Nolu KDV Beyannamesiyle beyanda bulunularak, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1, 6, 8, 9, 10 ve 24.maddeleri, Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri gereği, genel vergi oranı (% 18) üzerinden sorumlu sıfatıyla KDV tevkifatı yapılması gerekir. Ayrıca, söz konusu giderler, genelde bu hizmetleri yerine getiren işçi, usta, ustabaşı, teknik eleman, tekniker, mühendis vb. kişilere ödenen ücretler (serbest meslek kazancı) şeklinde karşımıza çıktığı için 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (Stopaj) hükümleri, ilgili "ÇVÖA" hükümleri, ilgili kişilerin bir yıl içinde toplam 183 günden fazla Türkiye'de kalıp kalmadıkları, vb. hususları dikkate alınarak, ayrıca stopaj açısından da incelenip değerlendirilmesi gerekir.

Örnek 1: Afyon Karahisar'ın İscehisar ilçesinde mermerden mamul çeşitli fayans ve karo üretimi yapan Y firmasının, mevcut üretim kapasitesini artırmak, yeni bir üretim bandı kurmak için Tayvan'da mukim Z firmasından sanayi tesisi (çeşitli makine, teçhizat, ekipman ve kalıplar) satın aldığını ve ithalata müteakip söz konusu sanayi tesisinin inşa, kurma, montaj giderleri de dahil toplam 1.200.000-USD bedel ödediğini, inşa, kurulum, montaj giderleri tutarının gerçekte toplam 75.000-USD olmasına karşın, ilgili satış sözleşmesinde ve/veya satış faturasında ayrı bir kalem,

ayrı bir gider olarak gösterilmediğini ve ithalatı yapılan sanayi tesisinin (çeşitli makine, teçhizat ve kalıpların) fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırt edilemediğini, bu fiyata dahil olduğunu varsayalım. Söz konusu inşa, kurulum, montaj giderleri olan 75.000-USD tutar, bahse konu ithal eşyasının fiilen ödenen veya ödenecek fiyatından ayırt edilemediği, esas eşya ile birlikte bir bütün olarak değerlendirdiği (1.200.000-USD içinde olduğu) için ithalat eşyasının gümrük kıymeti ilgili SDGB'de 1.200.000-USD beyan edilip, gümrük/ithalat vergileri de 1.200.000-USD üzerinden tahakkuk ve tahsil edilmesi gerekir.

Örnek 2: Birinci örneğimizdeki ithal eşyamıza ilişkin olarak yapılan inşa, kurulum, montaj vb. giderlerinin ilgili satış faturasında ve/veya sözleşmede ayrı bir kalem, ayrı bir gider olarak gösterildiğini ve bu giderlerin toplam 75.000-USD olduğunu varsayalım. Bu durumda, söz konusu eşyalarımızın gümrük kıymeti 1.125.000-USD olacağı için eşyaların ithaline ilişkin SDGB'de 1.125.000-USD tutar üzerinden beyan, tescil ve gümrük/ithalat vergileri 1.125.000-USD üzerinden tahakkuk ve tahsil edilir. İnşa, kurulum, montaj giderleri olan 75.000-USD hizmet ithalatı için ise; İthalatçı Y firması tarafından, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1, 6, 8, 9, 10 ve 24.maddeleri, Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri gereği, ilgili vergi dairesine sorumlu sıfatıyla 2 Nolu KDV Beyannamesiyle beyanda bulunularak, tekabül eden KDV'nin ödenmesi gerekir. (KDV Kanunu'nun 29.maddesi, KDV Genel Uygulama Tebliği ve ilgili diğer mevzuat gereği, sorumlu sıfatıyla 2 Nolu KDV beyannamesi ile beyan edilen KDV, vergi sorumluları (ilgili gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri) açısından yüklenilen vergi niteliğinde olup, söz konusu KDV'nin aynı dönem içinde mükellef sıfatıyla verilen 1 No.lu KDV beyannamesi ile indirime konu yapılabilir). Ayrıca; Söz konusu giderler, genelde, bu hizmetleri yerine getiren işçi, usta, ustabaşı, teknik eleman, tekniker, mühendis vb. kişilere ödenen ücretler (serbest meslek kazancı) şeklinde karşımıza çıktığı için 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (Stopaj) hükümleri, ilgili "ÇVÖA" hükümleri, ilgili kişilerin bir yıl içinde toplam 183 günden fazla Türkiye'de kalıp kalmadıkları, vb. hususları dikkate alınarak stopaj açısından da incelenip değerlendirilmesi, varsa tekabül eden stopajın da ithalatçı X firmasınca, ilgili vergi dairesine Muhtasar Beyanname ile beyan edilerek ödenmesi gerekir.

SONUÇ

Türkiye gelişmekte olan bir ülke olup, tasarruf oranı düşük, teknolojik gelişme ve sermaye birikimi ise yetersizdir. Türkiye'nin, gelişmiş ülkeler seviyesine çıkabilmesi için istikrarlı, sürekli

ve yüksek oranda yıllık büyümeye (örneğin: yıllık % 10 oranında), bunun içinse yüksek oranda tasarruf ve yatırıma, sermaye birikimine, yabancı sermayeye ve yabancı sermaye yatırımlarına ihtiyacı vardır. Türkiye, mevcut ekonomisini geliştirmek, yatırımları ve istihdamı artırmak, işsizliği azaltmak için çaba sarf etmektedir.

Bu meyanda, belirli özellik ve şartları taşıyan eşyanın; Örneğin: ***"Eski, Kullanılmış, Yenileştirilmiş, Kusurlu (Defolu) Ve Yatık (Zamanla Dayanıklılığını Yitirmiş) Eşyanın, Yurt Dışı Müteahhitlik Ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yurtdışında Kullanılan Makina Ve Teçhizat İle İşyeri Nakli Suretiyle Sermaye Malları Ve Diğer Malzemelerin" ilgili kurum ve bakanlıktan izin alınarak Türkiye'ye İthali mümkün kılınmıştır.***

Türkiye'de mukim şahıs veya firmaların yurt dışı inşaat ve müteahhitlik işlerine ilişkin her türlü makine, teçhizat veya ekipmanın geçici ihracatına Ticaret Bakanlığı'nca izin verilebilir. Türk Müteahhitlik firmalarının yurt dışında inşaat, tesisat, montaj, mühendislik, proje, müşavirlik, işletme, bakım ve onarım gibi üstlendikleri işlerle ilgili olarak satın aldıkları makine, teçhizat ve kalıpların Türkiye'ye kesin ve geçici ithali ile bunlara ilişkin süre uzatımları Ticaret Bakanlığı'nın iznine tabidir. Söz konusu malların geçici ithalinde ise, ödenmesi gereken gümrük vergilerinin tamamı teminata bağlanır. Geçici ithali yapılan makina ve teçhizatın kesin ithale dönüştürülmesi halinde, teminata bağlanan gümrük vergilerinin tamamı irad kaydedilir.

Bu Yazı Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi Sayın Kerim ÇOBAN Tarafından Kaleme Alınmıştır.

KAYNAKÇA:

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu.
- Gümrük Yönetmeliği.
- 95/7606 sayılı İthalat Rejim Kararı.
- 4458 Sayılı Gümrük Kanunu'nun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında 2009/15481 Sayılı Karar.
- Kullanılmış Veya Yenileştirilmiş Eşya İthalatına İlişkin Tebliğ (İthalat: 2019/9).
- 06.2017 tarih ve 30088 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2 Seri No'lu Gümrük Muafiyeti Tebliği.

- Yurt Dışı Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Kapsamında Yapılacak İhracat Ve İthalata İlişkin Tebliğ (Serbest Bölgeler: 2013/1).
- 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu.
- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği.